

STYRDOKUMENT

DATUM

2016-04-07

FINANSREGLEMENTE**1 Allmänt****1.1 Övergripande mål för finansverksamheten**

Kommunens finansverksamhet ska bedrivas på ett effektivt och säkert sätt utan spekulativa inslag. Den övergripande målsättningen för finansverksamheten är att uppnå bästa möjliga finansnetto med minsta möjliga risk. Visst risktagande när gäller placeringar är dock ofrånkomligt och måste accepteras även i kommunal verksamhet.

1.2 Finansreglementets syfte och innehåll

För att kunna bedriva kommunens finansiella verksamhet effektivt måste arbetet ske efter genomtänkta och tydliga formulerade strategier. Finansreglemente syftar till att klargöra hur finansiell verksamhet ska bedrivas och finansiella risker hanteras av kommunen och de kommunala bolagen. Finansreglementet innehåller mål och riktlinjer inom följande områden:

- organisation och ansvarsfördelning
- koncernsamverkan
- likviditetsförvaltning
- kapitalförvaltning
- upplåning
- borgen
- rapportering och uppföljning

Policyn innefattar föreskrifter för kommunens medelförvaltning som fullmäktige ska meddela enligt 8 kap 3 § inklusive 3 a § som avser avsatta medel för pensionsförpliktelser.

1.3 Tillämpning och uppföljning av finansreglementet

Tidigare antaget reglemente om kommunens medelförvaltning uttryckta i ”Reglemente för finansverksamheten i Älvsbyns kommun” antagna av kommunfullmäktige 2005-11-28 upphör att gälla och ersätts med detta reglemente.

Om kommunens låne- och placeringsportfölj behöver förändras till följd av detta reglemente gäller att förändringen ska genomföras så snart det kan ske.

Kommunledningsförvaltningen ska, på kommunstyrelsens uppdrag, kontinuerligt följa upp gällande finansreglemente för att pröva dess ändamålsenlighet.

Dokumenttyp Reglemente	Dokumentnamn Finansreglemente	Fastställd/upprättad 2016-05-16, § 26	Beslutsinstans KF	Giltighetstid 2018-12-31
Dokumentansvarig Ekonomichef	Version 4	Senast reviderad 2011-02-21, § 4	Dokumentinformation Dnr 152/16-003	Detta dokument gäller för kommunkoncernen

Kommunfullmäktiges föreskrifter för medelsförvaltning, uttryckta i detta finansreglemente, ska omprövas vid behov. Om förutsättningar i kommunen eller omvärlden förändras på ett sätt som motiverar ändringar i reglementets riktlinjer ska kommunledningsförvaltningen föreslå uppdatering.

2 Finansförvaltningens organisation och ansvarsfördelning

2.1 Koncernsamordning

För att hantera koncernens ekonomi effektivt ska kommunen på det sätt och inom de ramar som kommunfullmäktige beslutar, samordna de finansiella frågorna för de enheter som ingår i koncernen. I kommunkoncernen inbegrips i detta sammanhang kommunens helägda företag och dess dotterföretag.

Genom att samordna finansiell verksamhet hos kommunen och dess bolag kan stora fördelar uppnås. Detta gäller såväl in- och utlåning som kassaflöden. Genom att använda kommunkoncernens internbank kan koncernens upplånings- och placeringsbehov matchas mot varandra med ett positivt utfall för samtliga parter.

De kommunägda bolagen förutsätts därför utnyttja koncernsamordningen och förbinder sig att göra sina medelstransaktioner via koncernkontot. Villkor för placering och upplåning via kommunen ska vara marknadsmässiga. Kan inte kommunen erbjuda villkor motsvarande externa alternativ medges i förekommande fall placeringar utanför kommunen. Den finansiella samordningen mellan kommunen och de kommunala bolagen regleras i detta reglemente, fastställd företagspolicy och eventuellt genom separata ägardirektiv.

2.2 Ansvars- och befogenhetsfördelning

För den kommunala koncernen ska följande fördelning av ansvar och befogenheter inom den finansiella verksamheten.

Kommunfullmäktige	Beslutar om reglementen för kommunen och de kommunala bolagen. Beslutar om finansiella mål samt ramar för kommunens upplåning.
Kommunstyrelsen	Ansvarar för kommunens medelförvaltning. Beslutar om upplåning inom ramen för kommunfullmäktiges delegation. Ansvarar för förvaltning av donationsmedel.
Finansförvaltningen	Finansförvaltningen vid ekonomikontoret ansvarar under kommunstyrelsen för genomförandet av den finansiella verksamheten enligt nedan.
Kommunala bolagen	I kommunkoncernens bolag ska respektive styrelse fastställa en finanspolicy som i huvudsak baseras på detta reglemente och eventuellt förekommande ägardirektiv. Respektive styrelse har ett självständigt ansvar för bolagens finansiella verksamhet och risker.

I övrigt gäller vad som anges i fastställda reglementen och delegationsbeslut.

2.3 Finansförvaltning

Finansförvaltningen inom kommunledningskontorets ekonomiavdelning är organiserad i form av en internbank som har till uppgift att:

- Svara för övergripande samordning av kommunkoncernens finansiella verksamhet (exempel på ”övergripande samordning” kan t ex vara att tidsmässigt samordna upphandling av lån)
- Bevaka utvecklingen inom de finansiella marknaderna
- Administrera och samordna kommunkoncernens betalningsströmmar genom koncernkontot
- Lämna erforderlig service i finansiella frågor till kommunkoncernens olika enheter
- Rapportera om den finansiella ställningen och utvecklingen till kommunstyrelsen och budgetberedning. Initiera utvecklings- och förbättringsåtgärder av den finansiella verksamheten

Ekonomichefen är ansvarig för finansförvaltningen och agerar utifrån de besluts- och delegationsordning som kommunstyrelsen fastställer

3 Likviditetsförvaltning

För att uppnå en effektiv medelsförvaltning ska en samordnad likviditetsplanering ske inom kommunkoncernen. För att denna ska bli så korrekt som möjligt ska de kommunala bolagen upprätta likviditetsplaner och löpande rapportera större avvikelser i penningflödet. Likviditetsplanen ska vara rullande, avse in- och utbetalningar och revideras halvårsvis. Ekonomiavdelningen sammanställer dessa planer i en gemensam likviditetsplan för kommunkoncernen. Respektive bolag gör framställan hos ekonomichefen om placering av överlikviditet.

3.1 Målsättning med likviditetsförvaltningen

Kommunens likviditet ska alltid vara så stor att en god betalningsberedskap kan hållas. Målsättningen med likviditetsförvaltningen är att under iakttagande av nedanstående riskbegränsande åtgärder, maximera avkastningen på den del av kommunens likviditet som förvaltas kortsiktigt dvs. < 1 år.

3.2 Tillåtna placeringsinstrument

Tillåtna placeringsinstrument i likviditetsförvaltningen är räntebärande värdepapper i form av:

- Statsskuldväxlar och Statsobligationer
- Certifikat
- Obligationer
- Konto i bank
- Svenska räntefonder

3.3 Kreditrisker

Med kreditrisk menas i detta sammanhang att en låntagare går i konkurs eller av annan anledning inte kan fullgöra sina betalningsförpliktelser mot kreditgivare. I samband med att kommunen köper ett på penningmarknaden emitterat värdepapper iträder kommunen sig rollen som kreditgivare.

I syfte att begränsa kreditriskerna får placering av likvida medel endast ske med en löptid < 1 år hos följande motparter (emittenter):

<u>Kategori</u>	<u>Max andel % per emittent</u>
Svenska staten eller av svenska staten garanterade värdepapper	100
Svenska kommuner, Landsting och deras helägda bolag med kommunal borgen, Kommuninvest AB	50
Bostadsfinansieringsbolag, svenska banker och deras helägda bolag	25
Emittenter med lägst rating A hos, Standard & Poor`s eller lägst A3 hos Moody`s ratinginstitut	10

Konto i bank omfattas inte av ovanstående.

3.4 Ränterisker och likviditetsrisk

Med ränterisk menas risken att värdet på en placering eller en hel portfölj sjunker till följd av räntehöjning. Detta realiserar under förutsättningen att placeringen säljs före förfallodag. Kravet är att kommunen genom en effektiv fungerande likviditetsplanering ska minimera behovet av förtida inlösen på grund av akut likviditetsbehov.

Likviditetsrisk är risken att ett värdepapper inte går att realisera till förväntat pris vid önskat tillfälle. Genom en blandning av värdepapper med en fungerande andrahandsmarknad och för dessa välja olika belopp, löptider mm minimeras dessa risker.

3.5 Övriga förutsättningar

Ekonomichefen beslutar om kortfristig placering av likviditet, enligt ovanstående placeringsregler, utifrån den besluts- och delegationsordning som kommunstyrelsen fastställer

4 Kapitalförvaltning

4.1 Syfte och mål

Syftet med kapitalförvaltning är att utifrån fastställda placeringsriktlinjer uppnå en god avkastning på den del av kommunens likviditet som ska förvaltas för en längre tid. Därigenom skapas förbättrade förutsättningar att minska de långsiktiga likviditetsmässiga påfrestningar som kommer av pensionsutbetalningar eller andra större förpliktelser i framtiden.

Kommunfullmäktige ska årligen i samband med att budgeten fastställs besluta om hur stor del av kommunens likviditet som ska avsättas för långsiktig förvaltning.

Nedan angivna placeringsregler syftar till att säkerställa att risktagandet står i proportion till den förväntade avkastningen.

4.2 Tillåtna tillgångsslag och limiter

Portföljens medel kan placeras i följande tillgångsslag och limiter det vill säga den lägsta, högsta och normala andel som respektive tillgångsslag vid varje tidpunkt får utgöra av portföljens marknadsvärde:

	Min %	Normal %	Max %
1.Svenska räntebärande värdepapper/ fonder	20	50	100 värdepappers-
2.Strukturerade produkter	30	50	100
3.Likvida medel	0	0	10

4.3 Placeringsregler för egen förvaltning

4.3.1 Räntebärande värdepapper

Med räntebärande värdepapper avses statsskuldväxlar, obligationer, certifikat och liknande värdepapper. I syfte att begränsa kreditrisker medges endast placering i kort- och eller långfristiga räntebärande värdepapper emitterade av följande kreditgivare:

Kategori	Max andel % per emittent
A Svenska staten eller av svenska staten garanterade värdepapper	100
B Svenska kommuner, landsting och deras helägda bolag med kommunal borgen, Kommuninvest AB, Svensk Exportkredit	50
C Bostadsfinansieringsbolag, svenska banker och deras helägda bolag	25
D Emittenter med en långfristig rating om lägst A eller kortfristig rating K-1 eller A-1 enligt Standard & Poor´s alternativt lägst A3 respektive P-1 enligt Moody´s	10

För att begränsa ränterisken ska följande gälla:

- Den genomsnittliga kvarvarande löptiden för den räntebärande portföljen ska vara högst 5 år och normalvärdet ska vara 3,5 år.

4.3.2 Värdepappersfonder

Placering får ske i andelar i värdepappersfond som står under tillsyn av Finansinspektionen eller motsvarande myndighet och vars placeringsinriktning väsentligen överensstämmer med bestämmelserna i detta reglemente.

4.3.3 Strukturerade produkter

Strukturerade produkter är ett komplement till de traditionella tillgångsslagen under förvaltning. Placering får ske i strukturerade produkter med kapitalskydd. Maximal överkurs (kapital som riskeras exklusive inköpsavgift) får vara 10 % på en enskild strukturerad produkt. I syfte att begränsa kreditrisker gäller tabellen under 4.3.1 även för strukturerade produkter.

4.4 Värdering av portfölj och åtgärder vid avvikelse mot limiter

Portföljens tillgångar värderas med ledning av gällande marknadsvärde. Vid avvikelser mot fastställda limiter ska tillgångar avyttras/anskaffas så snart det kan ske med hänsyn till de risker som avvikelsen medför.

4.5 Övriga förutsättningar

Portföljens tillgångar får inte belånas.

Ekonomichefen beslutar om kapitalförvaltning, enligt ovanstående placeringsregler, utifrån den besluts- och delegationsordning som kommunstyrelsen fastställt.

5 Upplåning

Vid upplåning och skuldförvaltning ska sådana former väljas som medger en låg risknivå och lägsta möjliga finansieringskostnader för kommunkoncernen.

I samband med beslut om årsbudget fastställer kommunfullmäktige storleken av långfristig upplåning för kommunens budgetår.

Följande lånealternativ är tillåtna:

- Reverslån
- Checkkredit

5.1 Risker

I samband med risker ska nedanstående risker särskilt beaktas.

Vissa undantag kan accepteras i samband med uppbyggnad eller avveckling av kommunens låneportfölj.

Finansrisk

För att begränsa risken att kommunen inte har tillgång till likvida medel i rätt tid när lån förfaller till betalning gäller följande:

- Den genomsnittliga återstående löptiden av utestående lån bör inte understiga 2,0 år. Samtliga lån ska kunna återbetalas under en 10 års period utan extra kostnader.
- Finansförvaltningen ska tillförsäkra kommunen en god betalningsberedskap genom en väl fungerande likviditetsplanering

Ränterisk

Med ränterisk avses risk för att en förändring av det allmänna ränteläget påverkar kommunens räntekostnader i negativ riktning. För att begränsa ränterisken ska lånestocken utformas i enlighet med följande:

- Den genomsnittliga räntebindningstiden bör vara lägst 1 år och högst 4 år.
- Räntebindningstiden för enskilda lån får inte överstiga 10 år

5.1.1 Instrument för riskhantering

Ekonomiavdelningen får ingå sedvanliga förekommande avtal, i syfte att minska och/eller sprida de med upplåning eventuellt förekommande riskerna. Räntederivat får endast användas för att hantera underliggande lån med syfte att förändra räntebindningen, snitteräntan och/eller säkerställa en maximal räntenivå eller till exempel ett räntespann. Ekonomiavdelningen har även möjlighet att binda räntan i förtid med hjälp av derivatinstrument vid kraftiga rörelser. Utestående derivat (netto) får inte överstiga den utestående låneskulden.

Följande derivatinstrument och kombinationer av desamma är tillåtna.

- Räntetak (cap) och golv (floor)
- Kombination av tak och golv (collar)
- Ränteswappar
- FRA (Forward rate agreement)

5.2 Upphandling

All extern upplåning ska ske på affärsmässiga grunder genom anbudsförfarande från ett representativt urval långgivare på marknaden.

5.3 Koncernfrågor

De kommunala bolagen har det yttersta ansvaret för den egna finansieringen. Kommunens regler för upplåning bör dock tillämpas när respektive bolag fastställer riktlinjer för upplåning och skuldförvaltning.

Möjlighet till samordning av upplåning som ger koncernmässiga fördelar ska alltid utnyttjas. Övrig samverkan i finansieringsfrågor ska eftersträvas av kommunen och bolagen. Intern kreditlimit för koncernkontot och samt kreditkostnad till respektive bolag beslutas efter framställan av ekonomichefen. Kreditkostnaden på interna lån är densamma som kommunens aktuella kostnad för motsvarande upplåning med ett tillägg motsvarande den gällande borgensavgiften.

5.4 Övriga förutsättningar

Extern upplåning i placeringssyfte är inte tillåten. All upplåning ska ske i svensk valuta.

Delegation till ekonomiavdelningen att fatta beslut om upplåning enligt ovan fastställda riktlinjer beslutas i särskild ordning.

Bolagen ska till internbanken rapportera årets upplåningsbehov och när detta infaller tidsmässigt så att samordnad upphandling kan ske.

6 Borgen

Borgen ges normalt endast till bolag i kommunkoncernen och i huvudsak för lån avseende bostadsändamål.

Kommunfullmäktige har fastställt regler för kommunens borgensåtagande. Beslut om borgen fattas av kommunfullmäktige.

Kommunen har som borgensman intresse av att varje investering som finansierats med borgenslån är betryggande försäkrade. Alla borgensåtaganden ska därför villkoras med ett förbehåll om att låntagaren ska hålla investeringen försäkrad under hela åtagandetiden. I vissa fall kan borgensåtaganden villkoras med att låntagaren lämnar annan säkerhet till exempel pantbrev i egendomen.

Alla borgensåtaganden innebär ett risktagande och ökade administrativa kostnader av olika slag. En årlig borgensavgift tas därför ut. Nivån på borgensavgiften framgår av bilaga 1.

7 Rapportering och uppföljning

7.1 Intern kontroll

Med intern kontroll avses i detta fall de kontrollmoment som ingår i administrationen av löpande placerings- och finansavslut inklusive handhavande av aktuell information. För att åstadkomma en god säkerhet och effektiva rutiner i finansarbetet krävs att handläggar- respektive internkontrollfunktionen inom internbanken hålls åtskilda.

I samtliga fall av upplåning, likviditetsplaceringar, in- och utlåningsuppgörelser inom kommunkoncernen ska ett internt beslutsunderlag upprättas. Beslutet ska dokumenteras och undertecknas av behöriga personer och överlämnas till ekonomiavdelningens kassafunktion.

Alla avier och avräkningsnoter avseende placeringar ska skickas till ekonomiavdelningens kassafunktion. Kassan ska göra avstämningar mellan placeringsbeslut och dessa underlag samt svara för inrapportering till redovisningssystemet.

7.2 Rapportering till kommunledning

För att ge kommunens ledning kontinuerlig information som rör medelsförvaltningens utveckling ska ett väl fungerande rapporteringssystem finnas.

Kontinuerliga rapporter från finansförvaltningen ska ske till kommunstyrelsen och bokslutsberedning. Rapporteringen ska ske i samband med varje delårsrapport och bokslut.

Bilaga 1

BORGENSAVGIFT

Den kommunala borgensavgiften ska bland annat avspegla kommunens risk för borgensåtagandet men också tillförsäkra marknaden om att de kommunala bolagen bedrivs enligt affärsmässiga principer samt att skattekollektivet inte bär kostnader för kommunens affärsdrivande verksamheter. Kommunens borgensavgift kan därmed sägas vara förknippad med det generella ekonomiska läget i kommunen, i Sverige men också i världen.

Borgensavgiften föreslås till 0,3 % av borgensbeloppet. Nivån på borgensavgiften kan dock med ovannämnda förutsättningar komma att behöva revideras utan att kommunen Finansreglement i övrigt revideras.